

מ"ח 4840/18 - עלי סמיראת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 4840/18

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר

המבקש: עלי סמיראת

נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשה למשפט חוזר

המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: יוסף (ג'ואי) אש

החלטה

1. לפני בקשה להורות על משפט חוזר לפי סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט או החוק) בעניינו של המבקש, אשר הורשע בשתי עבירות של הכנת פנקסי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס, בניגוד להוראות סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה).

אביא להלן את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

רקע

2. בתאריך 11.12.2011 המשיבה הגישה לבית משפט השלום בירושלים (ת"פ 51033-12-11; כב' השופט י מינטקביץ) כתב אישום נגד המבקש, וחברת אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ (להלן: חברת אסילקו, או החברה). לפי הנטען בכתב האישום, המבקש, מנהלה ובעל המניות היחיד בחברה, פעל להונות את רשויות המס באמצעות קניית חשבוניות מחברות עמן לא בוצעה כל עסקה (להלן: החשבוניות הפיקטיביות). כמו כן נטען, כי המבקש וחברת אסילקו

עמוד 1

השתמשו בחשבונות הפיקטיביות לשם הגדלת רישום הוצאות החברה בעת הדיווח למס הכנסה. בגין המעשים יוחסו למבקש ולחברת אסילקושת עבירות של מסירת אמרות כוזבות בכוונה להתחמק ממס ושתי עבירות של הכנת פנקסי חשבונות כוזבים בכוונה להתחמק ממס, בהתאם להוראות סעיפים 220(2) ו-220(4) לפקודה.

3. בתאריך 22.12.2016 בית משפט השלום הנכבד הרשיע את המבקש, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות של הכנת פנקסי חשבונות כוזבים, וזיכה אותו מביצוע העבירות של מסירת דו"חות כוזבים, לאחר שמצא כי לגבי עבירות אלה קיים "חוסר בהירות האם בסופו של יום הוגשו [מטעם המבקש -ח"מ] דו"חות כוזבים".

יצוין כי במסגרת ההליך, המשיבה חזרה בה מהאישומים שיוחסו לחברת אסילקו, זאת לאחר שמעדות המבקש עלה כי החברה איננה פעילה זה זמן רב (הדבר בא גם כדי למנוע סרבול אפשרי בהליך המשפטי, נוכח העובדה שחברת אסילקו והמבקש יוצגו על ידי עורכי דין שונים). במסגרת הכרעת הדין, בית משפט השלום הנכבד דחה את טענת המבקש לפיה זיכוי החברה מהמיוחס לה שומט את הבסיס להרשעתו. לשיטת המבקש, מאחר שהמעשים המיוחסים לו בוצעו כולם במסגרת פעילות בחברה, הרי שעם זיכוי החברה מהעבירות שיוחסו לה בכתב האישום, לא ניתן להרשיע אף אותו בביצוע עבירות אלה. בית משפט השלום הנכבד הבהיר בהקשר זה, כי אחריות המבקש למעשים המתוארים בכתב האישום, הינה אחריות ישירה, שאיננה נוגעת להיותו בעל השליטה ומנהל של החברה.

4. בתאריך 23.01.2017 בית משפט השלום הנכבד גזר את דינו של המבקש, והשית עליו את העונשים הבאים: 10 חודשי מאסר בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי ו-3 חודשי מאסר על תנאי בתנאים שפורטו בגזר הדין; קנס בסך 75,000 ש"ח, או 6 חודשי מאסר תמורתו.

5. המבקש הגיש לבית המשפט המחוזי בירושלים ערעור על הרשעתו ועל העונש שהושת עליו. בתאריך 23.01.2018, בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את ערעורו של המבקש על הכרעת הדין, אך קיבל את ערעורו על גזר הדין, והעמיד את עונש המאסר בפועל על 5 חודשים, תוך שקבע שיתר חלקי גזר הדין יעמדו בעינם.

6. בקשת רשות ערעור שהגיש המבקש לבית משפט זה, אשר נסובה על הרשעתו (ראו: רע"פ 1645/18) -נדחתה בהחלטה מתאריך 27.02.2018 על-ידי השופט ג' קרא (להלן: בקשת רשות הערעור). בהמשך, בתאריך 08.03.2018, נדחתה בקשה נוספת מטעם המבקש לעיון מחדש בהחלטה בבקשת רשות הערעור.

טענות הצדדים

7. המבקש משיג על קביעותיו המשפטיות של בית משפט השלום הנכבד וכן טוען לפגמים דיוניים, לכאורה, אשר נפלו בהליך הפלילי שנערך בעניינו (אקדים ואומר, כי מרבית הטענות שמציג המבקש מתאימות להליך ערעור, ואין די בהן כדי לבסס עילה למשפט חוזר).

8. אשר להרשעה, המבקש טוען כי הכרעת הדין בעניינו התבססה על הנחות ולא על הוכחות. כמו כן, המבקש משיג על כך שנקבעה אשמה שלו מקום שבו החברה, אותה ניהל, זכתה מאשמה ביחס לעובדות כתב האישום, ובהקשר זה הוא מפנה לסעיף 224א לפקודה, אשר מייחס אשמה למנהל פעיל של חברה שעברה עבירה לפי סעיפים 215-220 לפקודה.

9. אשר לעונש, המבקש טוען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה כאשר קיצר את עונשו לתקופה של 5 חודשים, אך לא הורה על ריצוי העונש בדרך של עבודות שירות. בין היתר, המבקש מצייין כי מעשיו לא הסבו נזק לקופת המדינה וכי אין לחובתו עבר פלילי.

10. בנוסף, המבקש מעלה בבקשתו מספר טענות בדבר אופן ניהול ההליכים נגדו, אשר לשיטתו מעורר חשש לעיוות דין שנגרם בעניינו. כך, למשל, בעניין אופן ניהול החקירה, המבקש טוען כי החוקרים שערכו את החקירה בעניינו, פעלו ללא הסמכה, וכי חקירותיו לא תועדו חזותית או קולית, בניגוד לנדרש על-פי חוק. זאת, לצד ליקויי חקירה וההעמדה לדין נוספים, דוגמת שיהוי בהגשת כתב האישום ובמתן פסק הדין בעניינו; ואי מתן זכות שימוע כהוראת סעיף 60א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חוקסדרהדין הפלילי).

יצוין, כי מהבקשה עולה כי טרם שהמבקש הגיש לבית משפט זה את הבקשה לרשות הערעור ואת הבקשה לעריכת משפט חוזר, הוא פנה לסניגוריה הציבורית בבקשה כי זו תייצג אותו בהליכים הנ"ל. המבקש מלין על כך שלא זכה לייצוג הסניגוריה הציבורית בבקשת הרשות הערעור, ובשל העדר סיוע משפטי- הוא לא "יצק תוכן" בבקשתו האמורה. לגרסתו, בית משפט זה לא נתן ליבו לעובדה זו, כאשר דחה את בקשת רשות הערעור. מבין השיטין של טענותיו של המבקש אף מסתבר כי הוא מבקש שבית משפט זה יורה על מינוי סניגור ציבורי לצורך ייצוגו בהליך זה.

11. המשיבה מתנגדת לבקשה, שכן זו איננה מגלה קיומה של אחת מהעילות לעריכתו של משפט חוזר, כפי האמור בסעיף 31(א) לחוק. המשיבה גורסת, כי המבקש חוזר בבקשתו על טענות אותן העלה כבר בבקשת רשות הערעור, "מלבד שינויים מינוריים", וכי טענות אלה נטענו גם בפני בית המשפט השלום ובפני בית משפט המחוזי הנכבדים. משכך, המשיבה סבורה כי אין לקיים משפט חוזר כדי לדון בהן.

12. אשר לטענת המבקש כי הוא "לא יצק תוכן" בבקשת רשות הערעור, המשיבה מבקשת לדחות את הניטעון, וגורסת כי מאחר והבקשה שבפני חוזרת במידה רבה על האמור באותה בקשה לרשות הערעור, שהמבקש עצמו מגדיר אותה כנטולת תוכן של ממש, הרי שאין בבקשתו הנוכחית כדי לבסס עילה למשפט חוזר. המשיבה טוענת עוד כי הכרעת בית משפט השלום הנכבד נשענה על קביעות עובדתיות וממצאי מהימנות, אשר בית המשפט המחוזי הנכבד לא ראה מקום להתערב בהן. זאת ועוד - לשיטת המשיבה, עונשו של המבקש, "בהתחשב בהיקף העבירות שיוחסו לו", הוא עונש "מקל במיוחד".

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובת המשיבה לה - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. אביא את הנימוקים לכך מיד בסמוך.

14. הסמכות להורות על עריכתו של משפט חוזר מותנית בקיומה של אחת העילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק בתי המשפט, הקובע, כדלקמן:

"(א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

(1) בית משפט פסק כי ראייה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולא ראייה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותומעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה;

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין".

בפסיקתנו נקבע כי תכליתו של המשפט החוזר היא לבחון ספקות ביחס להרשעתו של אדם, "ובלבד שהוכחה תשתית איתנה וממשית" באשר לקיומה של אחת העילות המנויות בסעיף 31(א) לחוק(מ"ח 6234/17פלוני נ' מדינת ישראל (11.01.2018)). כמו כן, נפסק כי ההוראה על קיומו של משפט חוזר איננה ניתנת כדבר שבשגרה, ובקשות לקיים הליך זה, מאושרות באופן מצומצם ובמשורה (מ"ח 4075/17 דראגנה נ' מדינת ישראל(24.01.2018)). עוד נקבע, כי הדיון בבקשה למשפט חוזר, איננו "ערעור נוסף", ואין הוא המקום הראוי להעלות מחדש טענות, אשר נדונו על ידי הערכאות שדנו בתיק (ראו: מ"ח 9391/16 קדוש נ' מדינת ישראל (01.04.2018)).

15. המבקש טוען כאמור כי ההליכים שהתקיימו בעניינו נוהלו באופן המעורר חשש לעיוות דין, במשמעות סעיף 31(א) לחוק בתי המשפט הנ"ל. "עיוות דין", כפי שנתפרש בהלכה הפסוקה, מהווה "עילת סל", שיסודותיה המשפטיות אינם מוגדרים, והיא נועדה להרחיב את גדרי סמכותו ושיקול דעתו של בית המשפט בבואו להורות על עריכת משפט חוזר, ולהוביל "לתיקון עיוות דין שורשי, אשר יש חשש שהביא להרשעתו של אדם חף מפשע" (מ"ח 4990/14 דאוד נ' מדינת ישראל (28.04.2015); מ"ח 4678/17 פלוני נ' מפקד כוחות צה"ל (25.01.2018)). בבוחנו האם

הרשעתו של מבקש אכן גרמה לו עיוות דין כאמור, בית המשפט נדרש להשקיף "במבט על" על כלל התשתית הראייתית שהונחה בפניו, ולבחון האם המארג הראייתי הכולל, והמסקנות המשפטיות אשר נקבעו מעוררים חשש מכביד כי אי-צדק נגרם למבקש.

16. במסגרת בקשתו, המבקש משיג על קביעות משפטיות מתוך הכרעת הדין שניתנה בעניינו ועל חומרת העונש שהושת עליו, וכן הוא טוען לשורה של פגמים פרוצדוראליים, אשר נפלו, לכאורה, בהליכים המשפטיים שנוהלו נגדו. סבורני, כי המבקש לא הציג תשתית המבססת קיומו של עיוות דין שנגרם לו בשל הרשעתו. אתיחס איפוא בקצרה לטענות המרכזיות אותן שטח המבקש בבקשתו.

17. אשר לטענות המבקש המתייחסות למסקנות המשפטיות אליהן הגיע בית משפט השלום הנכבד ולעונש שהושת עליו בגין העבירות בהן הורשע - הרי שלא מצאתי אותן מבוססות. טענות אלה נדונו מספר פעמים בערכאות שהמבקש פנה אליהן - ונדחו לגופן. כפי שצינתי כבר לעיל - הבקשה למשפט חוזר איננה המקום להעלות טענות בעלות נופך "ערעורי", אשר נדונו לגופן בפני הערכאות הקודמות שדנו בתיק, וממילא אין טענות אלה מבססות עילה לעריכת משפט חוזר לפי סעיף 31(א) לחוק.

למעלה מן הצורך, אציין כי המבקש הורשע **באופן ישיר** בעבירות, אשר יוחסו לו, ומשכך אין בידי לקבל את טענתו לפיה חזרת המשיבה מהאישומים שיוחסו לחברת אסילקו שומטת את הבסיס להרשעתו שלו (עיינו והשוו

: ע"פ 3027/90 חברת מודיעים בינוי ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד מ"ה (14, 364, בעמ' 384 (1991)). אוסיף עוד כי לא ראיתי לקבל את השגות המבקש על העובדה שהוא לא ריצה את מאסרו בדרך של עבודות שירות. בית המשפט המחוזי הקל עם המבקש בקבעו כי המאסר של המבקש יקוצר ויועמד על חמישה חודשים, ולא נראה כי העובדה שנפסק כי עונש זה ירוצה במאסר מאחורי סורג ובריח מבססת עיוות דין. לבסוף אוסיף ואומר כי גם לא ראיתי לקבל את טענות המבקש ביחס להחלטת השופט ג' קרא בבקשה לרשות ערעור, מההחלטה עולה כי המבקש הציג טענות משפטיות דומות לאלו שמופיעות בבקשה שבכותרת, ואלו זכו להתייחסות עניינית.

18. הטענות הפרוצדורליות הרבות אותן העלה המבקש, בין השאר, ביחס לדרכי החקירה בעניינו, ההשתהות בהליכים ואי מתן זכות שימוע - נטענו בעלמא ולא נתמכו בראיות, ועל כן לא ביססו קיומו של עיוות דין המצדיק עריכת משפט חוזר.

19. כפי שצינתי לעיל, מבין טענות המבקש הרבות המפורטות בבקשה, מובלעת גם הטענה כי המבקש יצר קשר עם הסיניגוריה הציבורית בבקשה לייצגו, וכי נכון למועד הגשת הבקשה למשפט חוזר - טרם ניתנה החלטה בעניינו. המבקש לא צירף כל אסמכתא לפנייתו המתוארת, ואף לא עדכן את בית המשפט באשר להחלטת הסיניגוריה הציבורית, ככל שניתנה כזאת לאחר הגשת הבקשה למשפט חוזר. ואולם אף אם דברי המבקש משקפים את פני הדברים לאשורם - אין בידי לשעות לבקשתו כי על בית משפט זה להורות על מינוי סיניגור כאמור, שכן טענותיו בעניין זה נטענו בכלליות, מבלי לפרט מדוע קיים טעם טוב כי בית משפט זה יורה על קיום בדיקה על-ידי הסיניגוריה הציבורית בדבר זכאותו לייצג על ידה, או על דרך של מינוי סיניגור בידי בית המשפט (ראו: סעיף 15(ה) לחוק סדר הדין הפלילי; סעיף 18(א) (9)

לחוק הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995; תקנה 4 לתקנות הסניגוריה הציבורית, התשנ"ו-1996).

20. סיכומם של דברים - הבקשה שלפני איננה מגלה עילה כי נגרם למבקש עיוות דין כזה המצדיק כי אורה על עריכת משפט חוזר, ועל כן הבקשה נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ח בתמוז התשע"ט (21.7.2019).

המשנה לנשיאה
